

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

VIII. An necessarium sit aliquod lumen, vt intellectus creatus Deum videre
possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

SECTIO VIII.

An necessarium sit aliquod lumen, ut intellectus creatus Deum videre possit?

Durandus.

195. **P** RIMA sententia negat. Est Durandus in 4. dist. 49. q. 2. num. 24. probat primò quomodoque virtus potentie extendit se ad aliquod obiectum, eo presente, & exclusio omni impedimento causante obscuritatem, necessario sequitur cognitio clara, & intuitiva, qualis inter talem potentiam & obiectum est possibilis: atqui intellectus creatus de se potens est in essentiam diuinam, ut in obiectum intelligibile, totumque impedimentum, quod eum clarè non cognoscat est, quia secundum naturalem cursum illam cognoscit per medium creatum inferioris ordinis: ergo, eo sublato, & diuina essentia illi immediate presentata, statim sequitur cognitio clara & intuitiva, qualis inter intellectum creatum & essentiam diuinam possibilis est.

196. Secundò, quia vel hoc lumen additur, ut intendat vim intellectiuam: & contrà est, tum quia intellectus non suscipit magis & minus; tum quia, ut habitus intendat id, cui additur, debet esse eiusdem rationis cum illo: at lumen gloriæ non est eiusdem rationis cum intellectu creato, alioquin non eleuaret illud ad aliquid superioris ordinis: vel additur ut cōcausa visionis simul cum intellectu: & contrà est, quia quando duo agentia partialia integrant vnum totale, quodlibet per se sumptum habet similem virtutem in effectum, quem producit: at lumen gloriæ non habet similem virtutem in actum visionis, quam habet intellectus, alioquin illud esset quædam vis intellectiua. Tertio, hoc lumen ponitur ad proportionandum intellectum creatum cū obiecto: sed adhuc eo posito, intellectus creatus in infinitum distat à Deo obiecto increato: ergo superuacaneum est.

S. Thomas.
& reliqui
Scholastici.
Concilium
Viennense.

197. SECUNDA sententia affirmat, est S. Th. 1. p. q. 12. a. 5. & communis Scholasticorum in 3. dist. 14. & in 4. dist. 49. & definitur in Concilio Viennensi, ut refertur in Clementina de hæreticis *Ad nostrum*. Neque huic Catholice doctrinæ aduersatur Scotus in 3. dist. 14. q. 2. §. In prima q. & dist. 31. §. Respondeo, & in 4. dist. 49. q. 1. §. Respondeo ergo, in quibus locis vel solū negat lumen gloriæ, ut necessarium de potentia absoluta; vel tantum ad recipiendam visionem; vel quod illud sit per modum habitus, quo pacto non est contra Conciliū: nam cæterum in 4. loco præcitato & quodl. 14. a. 2. apertè docet, impossibile esse, Deū videri solius naturæ viribus: imò ait oppositum dicere, peiorem esse hæresim, quam hæresim Pelagij.

Scotus.

198. Fundamentū huius Catholice veritatis est, quoniam omnis creatura est essentialiter immersa potentialitati: ergo quocunque extrinseco impedimento sublato, semper ma-

net naturaliter impotens ad videndum Deū actum purum. Consequentia constat, nam radix, vnde in creatura oriatur connaturalis exigentia cognoscendi Deum per medium creatum, in modo essendi propriæ naturæ commensuratum, & non in seipso, est ipsa potentialitas, quæ cum sit essentialis, per nullius impedimenti sublationem tolli potest. Confirmatur; nam ex opinione Durandi sequitur, omnes beatos equaliter videre Deum, si æquali vi intellectiua polleant: quin etiam perfectius videre Deum, qui pauciora habet merita, modò perspicaciorem habeat vim intelligendi: & quod absurdius est, quemlibet Angelum clariùs Deum cognoscere, quā animam Christi; cum quilibet Angelus nobiliorem habeat intellectum.

Durandus.

199. Respondet 1. Durandus inæqualitatem gloriæ non mensurari penes obiectum essentialē, quod equaliter cernitur ab omnibus, sed penes obiecta secundaria, quæ Deus extra beatitudinem essentialē successiue reuelat beatis; penesque dotes corporis, & gradus quosdam dignitatis, in quibus anima Christi, & beatæ Virginis excedunt reliquos beatos. At hæc responsio, ut ipsemet Durandus ingenuè fatetur, securā non est, cum ex Patribus & Scripturis constet, inæqualitatem gloriæ positam esse in ipso præmio essentiali.

200. Respondet igitur secundò, inæqualitatem gloriæ in præmio essentiali provenire ex eo, quod Deus perfectiorem actum intelligendi influit vni, quā alteri. Sed contrà, nam sic Deus non concurreret cum beatis iuxta naturalem exigentiam ipsorum, nempe cum perspicacioribus ad clariorem, cum minus perspicacibus ad minus claram notitiam sui.

Durandus.

201. Ad primum argumentum Durandi Resp. maiorem esse veram, quando potentia naturaliter ordinatur ad cognoscendum obiectum, non autem quando tantum ordinatur obiectualiter: vnde falsum est, totum impedimentum, cur Deum clarè non cognoscat, esse, quia illum cognoscit per medium creatum, sed quia potentialis est; ex quo tanquam ex radice oritur, ut illi talis modus cognoscendi sit debitus & connaturalis.

202. Ad secundum dico, lumen superaddi intellectui, non ut illum intendat, sed ut comprincipium diuersæ rationis, ex quo & intellectu fit vnum principium completè, & proximè productiuum visionis beatificæ. Nego autem semper agentia partialia debere habere similem virtutem in effectum, quem producant, nisi sola homogenea, qualia non sunt lumen, & intellectus, quorum alter est vitalis, & non supernaturalis; alterum supernaturale, & non vitale.

203. Ad Tertium Resp. Lumen gloriæ non requiri ad proportionandum intellectum Mathematicè, & in ratione entis, sed Geometricè seu habitudine, & in ratione potentie, non perceptiue, sed productiue visionis erga Deum, ad quod sufficit qualitas finita al-

terioris

tioris ordinis. Præterea requiritur lumen ad proportionandum intellectum ex parte obiecti proxime determinantis potentiam ad obiectum percipiendum, ut sectione sequente dicemus.

204. Controuertunt Doctores, an hoc lumen sit per modum actus, an habitus? Affirmant aliqui esse per modum actus, seu specialis concursus, vel antecedentis motionis. Fundamentum, quia hoc sufficit ad saluandum Concilium, nam etiam actus eleuat intellectum formaliter ad videndum Deum. Communis tamen sententia est, esse per modum habitus, eo quod connaturalius est, ut potentia vitalis fiat intrinsecè potens ad eliciendos suos actus, per aliquid sibi intrinsecè inhærens: propterea enim dantur habitus infusi, ut intrinsecè proportionent potentias ad suos actus supernaturales eliciendos. Cæterum licet hæc sententia sit verior, non tamen puto eam esse à Concilio definitam: eo quod finis Concilij non fuit, dirimere controuersiam, quæ inter Theologos de lumine gloriæ tunc temporis agitabatur, sed solum damnare errorem Beguardorum, & Beguinarum asserentiū, quamlibet creaturam intellectualem in seipsa naturaliter beatam esse, eamque ad Deum videndum gloriæ lumine non egere. Ad quem errorem damnandum sufficit quodlibet lumen, etiam actuale, formaliter eleuans creaturam in Deum.

Concilium
Viennense.

Beguardi.
Beguinae.

SECTIO IX.

Ad quid lumen gloriæ deseruiat Beatis?

205. **P** R I M A sententia affirmat deserui-
re ad solum ornatum potentiae, est
Mayroni in 30. distin. 12. quæst. 2. Bassoli
dist. 14. q. 1. art. 1. Rubionis q. 2. Funda-
mentum est, quia sicut in patria manet chara-
cter ad solum ornatum animæ; ita infunditur
lumen gloriæ ad solum decorem potentiae.
Sed contrà, tum quia hæc sententia est contra
Scotū in 4. dist. 49. q. 11. §. Respon. ergo: tum
quia est contra Concilium Viennense supra
citatum ponens lumen ob indigentiam & ne-
cessitatem: tum quia, cum intellectus creatus
sit incòpletus ad actus supernaturales, non so-
lum eget lumine ad ornatum, sed etiam ad
complementum suæ virtutis, uti eget reliquis
habitibus infusis. Nec est par ratio de chara-
ctere, nam hic fuit in hac vita impressus, ut
morale principium sacrarum operationum; &
quia ex se indelebilis est, manet etiam in bea-
tis ad gloriam accidentalem, in signum per-
fectarum operationum, sicut in damnatis ad
pœnam accidentalem, & in ignominiam malè
functi ministerij.

Mayronus.
Bassolus.
Rubio.

Scotus.
Conc. Vien.

206. S E C U N D A sententia docet, deserui-
re ad recipiendam visionem. Est Richardi in
4. dist. 49. art. 3. q. 1. Maioris q. 4. Marfilij
in 3. q. 10. ar. 2. dubio incidente conclusione
1. Caiet. 1. p. q. 12. a. 5. §. circa primam consequen-

Richardus.
Maior.
Marfilij.
Caietanus.

tia. Valent. ibidem puncto 3. Gonsalez. disp. 27. sec. 2. Fundamentum est, quia aut lumen non est productiuum visionis, cum non sit vitale; atque adeò si requiritur, non requiritur nisi ad recipiendam visionem: aut certè intellectus non tantum est incompletus ad producendam, sed etiam ad recipiendam visionem, & consequenter quoad utrumque eget compleri lumine. Vnde Concilium docet, animam egere lumine ad videndum: videre autem utrumque essentialiter includit, & producere & recipere visionem.

Gonsalez.
Valent.

207. Sed contrà, nam anima de se capax est ad recipiendam quamcumque formam supernaturalem, tanquam causa obedientialis principalis: siquidem ad recipiendum non requiritur, nisi ut de se sit subiectum aptum ad sustentandum: quælibet autem substantia de se apta est sustentare quodcumque accidens. Confirmatur. Nam de facto per aduersarios intellectus recipit lumen sine alia forma supernaturali disponente. Nec valet, quod visio sit vltimus terminus: nam sicut visio Dei est vltimus terminus & perfectio in patria, ita gratia habitualis est vltimus terminus & perfectio in via: sed hæc nullam per se requirit dispositionem, ut constat in paruulis, in quibus absque vlla præiudicia dispositione infunditur; ergo nec illa in patria. Confirmatur, nam perfectior forma est vnio hypostatica, quam visio beata; sed hæc nullam postulat in subiecto dispositionem, recipitur enim in nuda substantia humanitatis, ut cum S. Thom. fatetur ipsemet Caiet. 3. p. quæst. secunda, artic. decimo; ergo nec illa.

S. Thomas.
Caietanus.

208. Ad fundamentum. Ratio discriminis est, quia in recipiendo non debet subiectum communicare formæ, nisi seipsum ut receptaculum: ad producendum verò effectum supernaturalem debet potentia obedientialis communicare aliquid perfectius se, quod, cum ipsa non habeat in se, eget intrinsecò, vel extrinsecò principio, ut compleatur & adiuuetur ad talem effectum producendum. Ad Concilium dico, non eodem modo illud intelligendum esse de eleuatione actiua, & passiua; sed de actiua, per qualitatem superadditam; de passiua verò, per formam indebitam: Nam etiam dicitur subiectum eleuari, quando recipit formam indebitam sibi.

209. T E R T I A sententia asserit, lumen gloriæ in beatis exercere munus solius speciei intelligibilis, supplendo concursum obiecti. Est aliquorum apud Bassolum in tertio dist. 14. quæstione prima, articulo primo, & Vasquez 1. p. Disputatione trigesima nona, & quadragesima tertia, quam sic probat cap. quinto, quotiescunque ad effectum influunt plures causæ proximæ, assignari debet in effectu peculiaris ratio vnicuique causæ respondens, alioqui frustra tales causæ ad talem effectum requirerentur: sed nulla ratio assignari potest in actu visionis, quæ reduci non possit ad intellectum & lumen, quatenus habet rationem speciei. Minor probatur, nam vita-

Bassolum.
Vasquez.

litas